

10. Ukraine – Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4), February 2022 – December 2024. *United Nations Development Programme (UNDP)*. 2025. 202 p. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2025-02/ukraine_fourth_rapid_damage_and_needs_assessment_rdna4_february_2022_december_2024.pdf

Ахмедова Кароліна

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВОЄННІ КОНФЛІКТИ В УКРАЇНІ ТА ПАЛЕСТИНІ: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ ТА ВІДМІННОСТІ

Ключові слова: війна, конфлікт, Україна, Палестина, міжнародне право.

Keywords: war, conflict, Ukraine, Palestine, international law.

Воєнні конфлікти ХХІ ст. залишаються серйозним викликом для міжнародної спільноти. Серед найбільш значущих із них виділяються російсько-українська війна та палестино-ізраїльське протистояння. Обидва конфлікти мають глибокі історичні корені та охоплюють питання національної ідентичності, територіальних суперечок і міжнародного втручання.

Палестино-ізраїльський конфлікт розпочався на початку ХХ ст., коли зростання єврейської імміграції до Палестини призвело до загострення відносин із місцевими арабськими громадами [1]. Після проголошення незалежності Ізраїлю у 1948 р. відбулася перша арабсько-ізраїльська війна, яка визначила подальший розвиток подій [2].

Російсько-український конфлікт загострився після 2014 р., коли Росія анексувала Крим, а на Донбасі почалися бойові дії. Проте корені конфлікту сягають розпаду СРСР, коли Україна проголосила незалежність у 1991 р. [3]. Відносини між нашою державою та державою-агресором залишалися напруженими, аж до повномасштабної війни у 2022 р. [4].

Незважаючи на різні історичні контексти, ці конфлікти мають спільні риси. По-перше, це територіальні суперечки, які лежать в основі обох ситуацій. У випадку Ізраїлю палестинці прагнуть створити незалежну державу на територіях, які вважають своїми, тоді як Ізраїль намагається зберегти контроль над цими землями з огляду на питання безпеки та історичних прав. Росія ж відкрито претендує на українські території, порушуючи міжнародно визнані кордони та суверенітет [2].

Обидва конфлікти також включають боротьбу за право національного самовизначення. Палестинці прагнуть визнання своєї національної ідентичності та права на власну державу. Українці ж борються за збереження своєї національної ідентичності та незалежності від російського впливу. Обидва конфлікти підкреслюють важливість національної ідентичності як рушійної сили в сучасних конфліктах [3, с. 177–178].

Попри наявність спільних рис, ці конфлікти мають суттєві відмінності. Насамперед палестино-ізраїльський конфлікт значною мірою базується на релігійних аспектах, де Ізраїль як єврейська держава протистоїть переважно мусуль-

манському палестинському населенню. Російсько-український конфлікт нато-мість є переважно геополітичним та національним протистоянням, спричиненим експансіоністськими амбіціями РФ та бажанням України зберегти незалежність [3, с. 177–178].

Ще однією важливою відмінністю є міжнародне сприйняття конфліктів. Російсько-українська війна отримала широку міжнародну підтримку України, тоді як палестино-ізраїльський конфлікт залишається більш поляризованим, оскільки деякі країни підтримують Палестину, а інші – Ізраїль [4].

Також відрізняються методи ведення бойових дій. У Палестині конфлікт часто набуває форми партизанської війни і терористичних атак, тоді як війна між Росією і Україною є класичним збройним протистоянням із застосуванням важкого озброєння [5].

На думку авторки, основною причиною тривалості обох конфліктів є відсутність готовності сторін йти на компроміс. У випадку України – Росія веде агресивну політику, не визнаючи суверенітету нашої держави. Водночас у палестино-ізраїльському конфлікті сторони не можуть дійти згоди щодо територіального поділу, що призводить до чергових загострень. У вирішенні таких конфліктів ключову роль відіграє дипломатія та міжнародний тиск, бо військові методи не приводять до довготривалого миру.

У розгляді цих конфліктів не обійшлося без участі світових акторів, які відіграють значну роль. У випадку Ізраїлю – США традиційно підтримують Ізраїль, тоді як арабські країни підтримують Палестину. У випадку України – держава отримує значну підтримку від Заходу, включно зі США та країнами Європейського Союзу, тоді як Росія має союзників, як-от Китай та Іран. Зовнішнє втручання може як загострювати, так і сприяти вирішенню конфліктів, залежно від інтересів та дій залучених сторін [4].

Методи ведення війни суттєво відрізняються. У Палестині бойові дії ведуться партизанськими методами, з використанням ракетних обстрілів та атак на цивільне населення [5]. Російсько-українська війна має характер конвенційної війни із застосуванням артилерії, дронів, танків та авіації і включає в себе атаки на цивільне населення [3, с. 178–179].

Обидва конфлікти, як в Ізраїлі, так і в Україні, призвели до масштабних гуманітарних катастроф, які мають руйнівні наслідки для цивільного населення. У Палестині внаслідок тривалих блокад і воєнних дій населення стикається з критичною нестачею життєво необхідних ресурсів, як-от вода, їжа та медикаменти. Ці обмеження створюють нестерпні умови для життя, особливо для найбільш вразливих груп населення, зокрема дітей, літніх людей та людей з хронічними захворюваннями [1].

В Україні війна спричинила безпрецедентну гуманітарну кризу. Мільйони людей були змушені покинути свої домівки, шукаючи притулок в інших регіонах країни або за кордоном. Руйнування критичної інфраструктури, зокрема житлових будинків, лікарень та шкіл, залишило мільйони людей без доступу до базових послуг. До того ж конфлікт супроводжується численними порушеннями прав людини, включно з воєнними злочинами та жорстоким поводженням із цивільними [3, с. 178–179].

ООН, ЄС та інші міжнародні організації прагнуть мирного врегулювання конфліктів, проте політичні та економічні інтереси великих держав ускладнюють процеси миротворчості [4].

Обидва конфлікти є складними та глибоко вкоріненими у свої історичні контексти. Хоча вони мають подібні причини, їх розв'язання потребує різних підходів. Важливим чинником у майбутньому стане дипломатія та міжнародний тиск, який може сприяти довгостроковому миру [5].

Джерела та література

1. Історичні паралелі між двома війнами – наслідки недооцінки противника та нехтування попередженнями. *Центр воєнної політики та політики безпеки*. 05 жовтня 2023 р. URL: <https://defpol.org.ua/publication/istoricni-paraleli-miz-dvoma-vijnami-naslidki-nedoocinki-protivnika-ta-nehtuvanna-poperedzennami>
2. Шурхало Д. Арабо-ізраїльський конфлікт: короткий екскурс у довгу історію. *Радіо Свобода*. 14 січня 2024 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/arabo-izrayilskyu-konflikt-istoriya/32773942.html>
3. Завада Я. І., Тишкун Ю. Я. Причини виникнення і еволюція ХАМАС. *Політикус*. 2024. № 3. С. 176–182. URL: http://politicus.od.ua/3_2024/29.pdf
4. Данильченко К. Які уроки війни в Україні вивчили ХАМАС та Ізраїль: від тактики малих груп до Starlink. *BBC Україна*. 1 листопада 2023 р. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c8v1vg42g91o>
5. Тарасов О. «Плани довелося створювати з нуля». Що відбувається з операцією в секторі Гази та чому авіаносці США не воюватимуть за Ізраїль – інтерв'ю. *Radio New Voice*. 25 жовтня 2023 р. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/izrajil-viy-na-oficer-cahal-pro-pidgotovku-do-nazemnoji-operaciji-v-sektori-gazi-50363228.html>

Мосієнко Олександр, Вознюк Богдан

Державний університет «Житомирська політехніка»

ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПИ: ВІД ПРОЄКТІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Ключові слова: військово-політична інтеграція, НАТО, «План Плевена».

Keywords: military-political integration, NATO, «The Pleven Plan».

Агресія Росії проти України демонструє, що загроза ескалації конфлікту не зникла, а зусилля світової громадськості, на жаль, недостатні. Саме тому діяльність воєнно-політичних союзів, коаліцій та альянсів як об'єднань держав з метою спільних дій у розв'язанні політичних, економічних чи воєнних завдань привертає увагу дослідників. Існує багато робіт, що присвячені або післявоєнним політичним змінам у Європі та світі, або історії створення НАТО та міжнародних організацій (наприклад, роботи Д. Гепперта, В. Теслюк), або конкретно історії створення НАТО (І. Яковюк, Р. Орловський).

У статті стисло викладаються основні договори та проєкти військово-політичної інтеграції країн Європи в умовах холодної війни.

Західний військовий альянс НАТО був заснований для протидії загрозі радянської експансії в Європі після завершення Другої світової війни. Його основ-